

Opponensi vélemény Szarka Gábor Sportmászó Központ című diploma munkájához

A mászás erő, adrenalin, létforma, filozófia. Izom, koncentráció, higgadság, a jó döntés kényszere. Fiatal építészként az ausztriai Gmundenben dolgoztam, átélve az iroda közvetlen közelében lévő 1300 méter szintkülönbség újszerű tapasztalatát. A hegy, a Traunstein igazi mászóparadicsom. A sziklafal – a harmadik dimenzió valódi érzékelése, elég kettőt lépni, teljesen mást lát az ember. Ez lenyűgözött, mint ahogy a sziklamászók bátorsága is. De a mentőhelikopterek rotorjának zaja is része volt a történetnek. A helyi újságban megjelent egy cikk, képekkel illusztrálva arról az osztrák mászóról, aki egyedül mászott egy XI-es falon, és elvétette az irányt. Olyan helyre ért, ahonnan már nem volt visszaút. Egy darabig ujjával tartotta magát a semmiben. Izmai küzdöttek, utána az izmok beremegtek – ezt hívták varrógép effektusnak –majd lezuhant. Ez nagyon mély nyomokat hagyott bennem.

Az ember küzdelme a sziklával, önmagával. Szarka Gábor tervénél ezeket a kulcsszavakat kerestem.

Gábor, aki maga is mászik, haza hozta magával a sziklát a hegyekből, és kereste a helyet, hol tegye le. Igazi, őszinte, motiváció. Az első helyszín a debreceni botanikus kert közepén volt, ahol személyes érintettség okán kijelenthettem, a természetes környezet már nem bír el több építészeti elemet. Bár a jó döntés kényszere váltotta ki, de ritka pillanat, hogy valaki a védés előtt nem sokkal helyszínt tud változtatni. Ez külön becsülendő.

A darab szikla, ezt szándékosan mondom így, jó helyre került. Az egyetemi sporttelep északnyugati sarka több illeszkedési ponton kedvez a funkciónak. Sarok, ahol a város, a természet és a sportközpont találkozik, akár eszmei háromszögben.

Hogyan is jutunk el a háromszöghöz? Szarka Gábor meggyőző, térmodulok tervezési analízisének végterméke a háromszög, a háromszög alaprajzú test. Kis gyanakvással feltételezem, hogy mindig is ide akart kilyukadni. Ehhez a funkcióhoz szerencsés, ha kapcsolható egy építészeti forma, véleményem szerint sokkal inkább ezt volt a tervezés prekonceptiója.

Amire asszociálok, egy szikladarab, melynek lapjait megcsiszolták, de a síkon belüli, homorú felületeken látszik a töredezettség, a ferde síkok természetes játéka. Ez egy nem háznak kinéző ház. A tört síkok koncepciót aztán a terep is folytatja.

A helyszín és a forma tehát nagyon is rendben. Az így kialakuló testet belül három egyenes fal tagolja. A falak egyrészt tartószerkezetek, másrészt kialakítják a belső térrendszert, mely nagyjából három nagy térre és egy központi közlekedő magra tagolható, illetve a külső síkokon belül kialakult az a három köztes tér, mely a fő funkciók kültéri megjelenése. Érthető, logikus tagolás. A negatív háromszögek még abban is segítenek, hogy a szerkesztésből adódó alaprajzi hegyesszögek számát csökkentésük, így kritizálható már szinte csak a raktárakban marad.

A belső terek játéka a többszintes térrendszerben nem mond ellent a kívül ígért képletnek. A szikla fala, akár a nagy barlangok fala belül folytatódik, foldingos megjelenése a funkcióval igazolt. Kedvet kapunk felfedezni vertikálisan is a teret. Bár a függőleges közlekedést biztosító lépcső helyett lehet, hogy a kötélmászást választanám. További kis kritika, hogy a galéria ücsörgő, társasági teréből jó lett volna a mászókat látni.

A részletek felé haladva elmondható, hogy a forma anyagiságát a homlokzatot és tetőt egyaránt borító szálcement jól emeli ki. Azért is jó ez a választás, mert a teljes felület borítására alkalmas anyagok közül ez még egy viszonylag visszafogott rendszer, alkalmazása még lehet éppen reális. A homlokzaton a bejáratnál megmutatott, a mászótereknél eltakart üvegfalak többfélesége rejt magában némi bizonytalanságot. Ha igaz a sziklafal befordulása a belső térbe, ha ugyan az a funkció kívül-belül, a transzparencia, vagy a lehetőségek szerinti összenyithatóság lehet, hogy jobb megoldás.

A gondolatmenet mentén nyugat felől már csak a főbejárati üvegfelület marad, délkelet viszont egy egységesített nyitás jöhetett volna létre, rövidebben mondva; a letisztultabb, kevesebb nyílásos felületekre lett volna szükség. A további részletek alátámasztják az építészeti gondolatot.

Az elhangzott pár kritika ellenére Szarka Gábor tervét jónak tartom és a zsűrinek elfogadásra ajánlom.

Debrecen, 2016-01-17

Kovács Péter DLA